

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KOREGAVIMO

Sprendinių poveikio vertinimo ataskaita

Planavimo organizatorius:
Kalvarijos savivaldybės administracijos
direktorius,
Laisvės g. 2, LT-69214 Kalvarija

Plano rengėjas:
VĮ Valstybės žemės fondas
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105
Vilnius

Vilnius, 2013

OBJEKTAS: Kalvarijos savivaldybės teritorija

PLANAS: Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: savivaldybės lygmens teritorijos bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorius

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS BENDROJO PLANO KOREGAVIMAS		
RENGIMO ETAPAS, SPRENDINIŲ STADIJA		Data
Plano rengėjas	VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	2013-02-25
	Skyriaus viršininkė Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas Dainius Kitovas (atest. Nr. A 941) Inžinierius Tomas Matkevičius 	

TURINYS

1. IVADAS	4
2. BENDROSIOS NUOSTATOS. TERITORIJOS ERDVINĖ PLĖTRA (KONCEPCIJOS SPRENDINIAI)	9
3. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI	12
4. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS.....	15
4.1. POVEIKIS TERITORIJOS VYSTYMO DARNAI IR (AR) PLANUOJAMAI VEIKLOS SRIČIAI	15
4.2. POVEIKIS EKONOMINEI APLINKAI	16
4.3. POVEIKIS SOCIALINEI APLINKAI	17
4.4. POVEIKIS GAMTINEI APLINKAI IR KRAŠTOVAIZDŽIUI.....	19
5. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS SANTRAUKA	21
5.1. TRUMPA INFORMACIJA APIE PLANĄ	21
5.2. APIBENDRINTAS POVEIKIO VERTINIMAS.....	24
5.2.1. Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai	24
5.2.2. Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai	25
5.2.3. Ūkio plėtros sprendiniai	27
5.2.4. Žemės naudojimo sprendiniai	29
5.2.5. Susisiekimo sistemų plėtros sprendiniai.....	30
5.2.6. Inžinerinės infrastruktūros sistemų plėtros sprendiniai	31

1. ĮVADAS

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrasis planas koreguojamas vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr.107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404; 2011, Nr. 163-7757; 2012, Nr. 63-3172) ir Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklių, patvirtintų LR aplinkos ministro (Žin., 2004, Nr. 83-3029; 2006, Nr. 145-5559; 2007, Nr. 62-2384; 2007, Nr. 73-2917; 2007, Nr. 43-1655; 2007, Nr. 66-2574; 2011, Nr. 37-1773) nuostatomis, Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo planavimo užduotimi, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 ir darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP.

Planavimo tikslai ir uždaviniai:

- 1) patikslinti kaimo teritorijų užstatymą, numatyti intensyvumą;
- 2) patikslinti apsaugos zonas (dėl pasikeitusių teisės aktų);
- 3) numatyti teritorijas kapinių ir kolumbariumų statybai;
- 4) įtraukti specialiųjų planų sprendinius;
- 5) išnagrinėti pramonės vystymosi galimybes savivaldybės teritorijoje.

Planavimo objektas: Kalvarijos savivaldybės teritorija, plotas – 441 kv. km.

Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimą rengia viešųjų pirkimų konkursą laimėjęs VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius.

Skyriaus viršininkė, projekto administratorė - Rita Palčiauskaitė.

Projekto vadovas - Dainius Kitovas (atest. Nr. A 941).

Planavimo sąlygos:

- 1) Kalvarijos savivaldybės administracijos Ūkio ir urbanistikos skyrius Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-19 Nr.1;
- 2) Marijampolės regiono aplinkos apsaugos departamento Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo ar specialiojo ir vietovės lygmens specialiojo ar detaliojo planavimo dokumentams rengti 2011-12-14 Nr.MRS-1446;
- 3) Marijampolės visuomenės sveikatos centro raštas „Dėl sąlygų išdavimo rengti teritorijų planavimo dokumentą“ 2011-12-19 Nr.5D-2323;
- 4) AB „Lesto“ Marijampolės tinklo eksploatavimo grupės Planavimo sąlygos 2011-12-12 Nr. TS-46440-11-2407;
- 5) TEO LT, AB TED Kauno TEC raštas „Dėl duomenų pateikimo“ 2012-01-16 Nr.T-12/0080;
- 6) UAB „Didma“ Planavimo sąlygos detaliojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-19 Nr. 07;
- 7) Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Marijampolės, Kazlų Rūdos, Kalvarijos žemėtvarkos skyriaus Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-06 Nr.20 LPS-2;
- 8) AB „Lietuvos geležinkeliai“ Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumento korektūrai 2011-12-30 Nr.5782;
- 9) Valstybinės sienos apsaugos tarnybos prie LR Vidaus reikalų ministerijos raštas „Dėl planavimo sąlygų Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajam planui rengti“ 2011-12-16 Nr.(21)-14-5020;
- 10) Būsto ir plėtros agentūros Planavimo sąlygos rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-12 Nr.11-1402;
- 11) Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentui rengti 2011-12-20 Nr.PS-288;

- 12) Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos Marijampolės teritorinio padalinio Planavimo sąlygos nacionalinio, regiono, rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti 2011-12-19 Nr.29;
- 13) UAB „Kalvarijos komunalininkas“ Planavimo sąlygos bendrojo planavimo dokumentams rengti 2012-01-17 Nr.42.

Sąvokos.

Bendrojo plano koregavimo sąvoka prilyginama LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404) 12 straipsnyje apibrėžtai *bendrojo teritorijų planavimo dokumento keitimo sąvokai*.

Keičiant bendrojo plano sprendinius, rengimo etapo stadijos apjungiamos, vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 66-2429; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404) 10 straipsnio 1 punktu bei Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP.

Šiuo metu atlikti tokie Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbai:

- parengiamieji darbai;
- esamos būklės analizė (atnaujintos tik dalys, susijusios su koreguojamais sprendiniais);
- sprendiniai

Šioje ataskaitoje pateikiama pakeistų sprendinių poveikio vertinimo ataskaita.

Koreguojant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius vadovautasi Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo darbų programa, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorės 2010-11-17, Nr. 008 DP; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimo esamos būklės analizė; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcija, aprobuota Kalvarijos savivaldybės tarybos 2007-07-26 sprendimu Nr. T-8-11; Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita ir Marijampolės apskrities bendruoju (generaliniu) planu, patvirtintu LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298.

Konkretizuojant bendrojo plano sprendinius parengti šie brėžiniai:

- Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys (M 1:50 000) – nauja redakcija
- Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinys (M 1:50 000) – nauja redakcija
- Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys (M 1:50 000).
- Miškų išdėstymo brėžinys (M 1:50 000).

Pakeisti sprendinių tekstinės dalies aiškinamajame rašte patikslinti skyriai (poskyriai) žymimi – *nauja redakcija*. Atliekant sprendinių poveikio vertinimą, pagrindinis dėmesys teko ne tik konkretiems pakeistiems sprendiniams, bet vertinta ir kompleksiskai.

Teisinė aplinka.

Koreguojant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, įvertinamos šių patvirtintų arba rengiamų teisės aktų ir dokumentų nuostatos:

Europos Sąjungos dokumentų nuostatos:

- „Europos erdvinės plėtros perspektyva ESDP“ (pritarta neoficialioje ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą, taryboje Potsdame, 1999 m. gegužę);
- Teritorijų planavimą įtakančiomis Europos Sąjungos politikos gairėmis, išdėstytomis Lisabonos strategijoje iki 2010, Europos urbanistikos chartijoje, Europos Sąjungos Ministrų tarybos ministrų, atsakingų už teritorijų planavimą, CEMAT 2000 m. priimtais

Europos žemyno darnaus vystymosi pagrindiniais principais, kitais dokumentais išskiriančiais „urban“ dimensiją, kaip pagrindą generuojant Europos Sąjungos ekonomiką, ypač žinių, kuriant žmonių gerovę, didinant konkurencingumą.

Lietuvos Respublikos Seimo dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. LR Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d. (Žin., 2002, Nr.110-4852);
- Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 1999-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin.,1999, Nr. 63-2061);
- Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000-06-13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin.,2000, Nr. 50-1435);
- LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimas Nr. 1442 „Dėl nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008-2012 metų plano patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 4-131; 2012, Nr. 88-4592);
- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, LR Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo nutarimas 1992-01-21 Nr. I-2223 (Žin., 1992, Nr. 5-75; 2011, Nr. 91-4315);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas. LR Seimo nutarimas 1993 m. lapkričio 9 d. Nr.I-301 (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2011, Nr. 49-2365);
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas. LR Seimo nutarimas 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620; Žin., 2011, Nr. I-446);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas. LR Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2010, Nr. I-1120);
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas. LR Seimo nutarimas 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2011, Nr. 141-6615);
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. LR Seimo nutarimas 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2011, Nr.91-4321);
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. LR Seimo nutarimas 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452 (Žin., 2004, Nr. 153-5571; 2008, Nr. 59-2203);
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas. LR Seimo nutarimas 2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375 (Žin., 2011, Nr. 62-2936);
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas. LR Seimo nutarimas 1996 m. rugpjūčio 15 d. Nr. I-1495 (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2011, Nr. 77-3720);
- Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin., 2000, Nr. 92-2883; Žin., 2010, Nr. 153-7791);
- Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas. LR Seimo nutarimas 2010 m. gruodžio 22 d. Nr. XI-1246 (Žin., 2006, Nr. 82-3260; 2010, Nr. 157-7978);
- Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas. LR Seimo nutarimas 2003 m. gegužės 20 d. Nr. IX-1565 (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259; 2009, Nr. 61-2402; 2011, Nr. 123-5816; 2012, Nr. 79-4088);
- Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas (Žin., 2007, Nr. 140-5763; 2010, Nr. 123-6259; 2011, Nr. 153-7199);
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymas (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544; 2004, Nr. 73-2528 2009, Nr. 154-6955);
- LR Seimo 2011 m. spalio 11 d. nutarimas Nr. XI-1612 „Dėl projekto "Rail Baltica" pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ (Žin., 2011, Nr. 124-5881).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentų nuostatos:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1568, 2003 m. gruodžio 9 d. (žin., 2003, Nr. 116-5282; Žin., 2011, Nr. 132-6281);

- Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. LR Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418; 2009, Nr. 941);
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. LR Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853;
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029; 2011, Nr. 41-1949);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. LR Vyriausybės nutarimas (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2011, Nr. 89-4249);
- Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai. LR Vyriausybės 2004 03 15 nutarimas Nr. 276 (Žin., 2004, Nr. 41-1335; 2011, Nr. 67-3171);
- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonų nustatymo taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 2006 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 486 (Žin., 2006, Nr. 61-2197; 2009, Nr. 125-5393);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-09-08 nutarimas Nr. 1144 „Dėl ekologiniu ir kultūriniu požiūriu vertingų upių ar jų ruožų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004 Nr. 137-4995).
- Pasienio ruožo ribų ir valstybės sienos apsaugos zonos ribų bei Lietuvos Respublikos gyvenamųjų vietovių, priskirtų pasienio ruožui, sąrašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2007 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 548 (Žin., 2007, Nr. 66-2559);
- Europos standarto geležinkelio Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena - Marijampolė - Kaunas trasos (0-85,1 km) tiesimo specialusis planas, patvirtintas LR Vyriausybės 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1273 (Žin., 1999, Nr. 97-2806);
- LR Vyriausybės 2005 m. kovo 31 d. nutarimas Nr. 341 „Dėl Europos standarto geležinkelio "Rail Baltica" trasos projektavimo ir įgyvendinimo darbų koordinavimo“ (Žin., 2005, Nr. 44-1416);
- LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1802 „Dėl Neatidėliotinių veiksmų, kuriuos būtina atlikti įgyvendinant projektą "Rail Baltica", plano patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 158-188; 2010, Nr. 58-2841; 2011 Nr. 152-7148).

Valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;
- Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- Kalvarijos savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009-04-03 įsakymu IV-171 “Dėl Marijampolės, Tauragės ir Telšių apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo“;
- Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 (red. Žin., 2010, Nr. 87-4619)
- Lietuvos higienos norma HN 44:2006 “Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra”, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217);
- Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklės, patvirtintos LR sveikatos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 (Žin., 2004, Nr. 134-4878; 2009, Nr. 152-6849; 2011, Nr. 46-2201);
- Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. 95-3372; 2007, Nr. 23-892; 2012, Nr. 82-4302);
- Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisijos 2009-11-27 sprendimas Nr. S-11(153) „Dėl kultūros paveldo objektų, esančių draustinyje ar rezervate, apsaugos zonų“ (Žin., 2009, Nr. 98-1159);
- Miško sanitarinės apsaugos taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1-204 (Žin., 2007, Nr. 42-1596; 2010, Nr. 89-4724, Nr. 98-5106; 2010, Nr. 119-6058);

- LR aplinkos ministro 2003-07-09 įsakymas Nr. 351 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos (hidroelektrinių įrengimo) poveikio aplinkai vertinimo rekomendacijų R 43-03 patvirtinimo“ (Žin. 2003, Nr.54-510)

Marijampolės regiono valstybinių institucijų dokumentų nuostatos:

- Marijampolės apskrities bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298 (Žin., 2010, Nr.110-5629)

Trumpiniai:

LR – Lietuvos Respublika;

AM – Aplinkos ministerija;

BVP – bendrasis vidaus produktas;

AB – akcinė bendrovė;

UAB – uždaroji akcinė bendrovė;

VĮ – valstybės įmonė.

2. BENDROSIOS NUOSTATOS. Teritorijos erdvinė plėtra (konceptijos sprendiniai)

Pagrindinis dėmesys bendrajame plane yra skiriamas savivaldybės teritorijos erdvinės plėtros klausimams, gyvenamųjų vietovių sistemos tolimesnei raidai. Todėl pirmiausia pateikiami pasiūlymai, susiję su gyvenviečių sistema, t.y. svarbiausių savivaldybės plėtros objektų ir krypčių lokalizavimu planuojamoje teritorijoje. Svarbiausia savivaldybės erdvinės plėtros koncepcijos prielaida yra kokybinė socialinių ir ekonominių procesų savivaldybėje plėtra, naudojant vietos išteklius, galimybes ir potencialą.

Ateityje toliau plėsis šiuo metu stipriausias ekonominės ir socialinės plėtros centras – Kalvarijos miestas. Darniai savivaldybės plėtrai svarbūs yra koncepcijoje numatomi savivaldybės plėtros pcentriai (gyvenamosios statybos arealai), kurie dekoncentruotų plėtros potencialą savivaldybės teritorijoje ir būtų svarbiais vietinės reikšmės aptarnavimo centrais.

Plėtros pcentrais Kalvarijos savivaldybėje laikytini esami seniūnijos centrai: Akmenynai, Liubavas ir Sangrūda. Visi savivaldybės plėtros centrai ir pcentriai sujungti tarpusavyje įvairaus intensyvumo ir reikšmės socialiniais ir ekonominiais ryšiais, kurie paprastai susieti su esamu kelių tinklu.

Suformuoti savivaldybės plėtros centrų ir pcentrių tarpusavio ryšiai nėra izoliuoti, o yra susieti ir su Marijampolės regiono, šalies bei tarptautiniais transporto koridoriais.

Atsižvelgiant į plėtros centro ir pcentrių aglomeracinės plėtros potencialą, automobilių eismą, prognozuojamą kelių apkrovimą ir reikšmę, šiuo metu esamus ir perspektyvinius ūkio ir verslo interesus, aktyvūs ekonominės plėtros ryšiai (ekonominės plėtros ašis) formuojasi Šiaurė - Pietūs šalia magistralinio kelio A5 (Via Baltica).

Gamtinių išteklių naudojimas

Bendrajame plane formuojamos gamtinio prioriteto ašis ir kiti elementai, kuriose būtina esančių natūralių gamtinių teritorijų apsauga ir plėtra.

Gamtinio prioriteto ašis formuojama savivaldybės centrinėje – pietinėje dalyse rytų – vakarų kryptimis, kirsdama Kalvarijos miestą ir urbanistinę plėtros branduolį. Šioje teritorijoje gali būti vykdoma bet kokia veikla, kuri nekenkia saugomoms gamtos vertybėms, t.y. išlaikomas saugomų gamtinių vertybių prioritetas. Pagrindinė gamtinio karkaso zona yra išsidėsčiusi savivaldybės pietuose ir be kitų teritorijų savyje apima savivaldybėje esamas saugomas teritorijas, t.y. Aguonio geomorfologinį draustinį (329 ha), Grandų, Trakėnų botaninių draustinių teritorijas. Taip pat gamtinio karkaso teritorijos apima Miklausės, Trakėnų, Sūsninkų miškų teritorijas.

Pietinėje Kalvarijos savivaldybės dalyje, Sūduvos aukštumose, pasienio su Lenkija zonoje, bei Sūsios pelkėje ir apypelkyje gamtinio karkaso plėtros ašis kaitaliojasi su miškininkystės ir žemės ūkio plėtra.

Šiaurinėje savivaldybės dalyje, prioritetas atiduodamas intensyviai žemės ūkio plėtrai. O centrinėje savivaldybės dalyje dėl „Natura 2000“ apribojimų, plėtojama ekstensyvi žemės ūkio plėtra. Žemės ūkis yra svarbiausia gyventojų veikla. Sprendžiant šią problemą ir plečiant kaimiškųjų vietovių gyventojų veiklos spektrą, numatoma plėtoti tausojantį (ekologinį) žemės ūkį.

Miškininkystės plėtra numatoma visoje Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nedideliais planuojamais miško plotais (mozaikos principu), kurie persidengia su gamtinio karkaso ir žemės ūkio plėtros teritorijomis.

Ūkio plėtra

Išanalizavus esamą ekonominę savivaldybės situaciją ir įvertinus planuojamoje teritorijoje esamus išteklius ir plėtros potencialą, bendrajame plane numatyta esamos

svarbiausios ūkio veiklos – žemės ūkio – palaikymas (stiprinimas), didinant savivaldybės žemės ūkio gamybos konkurencingumą. Šiuo požiūriu svarbu yra pakankamai išplėtoti objektų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklą.

Plėtojant smulkųjų ir vidutinių verslą siūloma įmones, teikiančias paslaugas verslo subjektams, koncentruoti savivaldybės plėtros branduolyje. Plėtros branduoliu laikomas Kalvarijos miestas – ekonominės socialinės plėtros centras ir aplink miestą esančios teritorijos. Kituose plėtros pocietriuose ir kitose gyvenvietėse verslo plėtra nėra tiek skatinama.

Kalvarijos savivaldybės koncepcijoje Akmenynų, Liubavo, Brukų, Mockų ir Sangrūdos gyvenvietėse siūloma skatinant smulkių ir vidutinių verslų veiklą įkurti verslo ir verslo paslaugų centrus.

Plėtojant smulkųjų ir vidutinių verslą siūloma įmones, teikiančias paslaugas verslo subjektams koncentruoti savivaldybės plėtros branduolyje. Plėtros branduoliu laikomas Kalvarijos miestas – ekonominės socialinės plėtros centras ir aplink miestą esančios teritorijos.

Turizmas ir rekreacija

Beveik visa Kalvarijos savivaldybės teritorija priskirta prie mažo rekreacinio potencialo arealo. Pagal LR teritorijos bendrąjį planą šiuose arealuose tikslingiausia kurti lokalinės svarbos rekreacines sistemas, funkcinį žemės naudojimo prioritetą skiriant kitų verslo, žemės ūkio ir pramonės sričių plėtrai. Tuo pačiu LR teritorijos bendrajame plane savivaldybė priskirtina teritorijai, kurioje palankiausia yra plėtoti pažintinę ir pramoginę rekreaciją (prioritetinės rekreacinės rūšys), taip pat plėtotinos paslaugos, siejamos su poilsiu gamtoje ir versline rekreacija. Taigi, norint efektyviai išnaudoti turimus rekreacinius išteklius Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano koncepcijoje siūloma rekreaciją intensyviai plėtoti prie Raudoniškių tvenkinių ir Orijos ežero, prie Kalvarijos – Kusliškių tvenkinių. Šie arealai persidengia su Kalvarijos plėtros branduoliu, šalia jų praeina ekonominė - socialinė ašis – Via Baltica - A7 magistralė.

Vienas didesnių rekreacinės plėtros arealų formuojamas prie Prūdelio, Šakelių ir Bebrinio, Kempinio ežerų grupių bei prie Jurgėnų, Jurgežerių tvenkinių.

Šiose teritorijose siūloma plėtoti įvairias turizmo ir rekreacijos paslaugas: kaimo turizmą, maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas, pramogų paslaugas. Tokiu būdu intensyvios rekreacijos (turizmo) plėtros ašis formuojasi Kalvarijos savivaldybės centrinėje dalyje. Rekreacija su apribojimais plėtotina prie Prūdelio, Šakelių ir Bebrinio, Kampinio ežerų grupių priskirto prie gamtinio karkaso saugomų teritorijų. Ši infrastruktūra turėtų būti orientuota ne tik į turistų, bet ir į vietinių gyventojų poreikius.

Rekreacijos plėtros arealai formuojami centrinėje savivaldybės dalyje, įsijungia į Kalvarijos plėtros branduolio teritorijas, šalia praeina socialinės - ekonominės plėtros ašis.

Rekreacijos centrams siūloma priskirti Salaperaugį ir Rūdninkus. Rekreacijos centruose turėtų būti teikiamos elementariausios turizmo paslaugos, sudarytos sąlygos vietinių gyventojų ir atvykstančių turistų trumpalaikiam poilsiui. Kaip turizmo centrus, kuriuose teikiamos platesnio spektro paslaugos (apgyvendinimo, pramogų), siūloma išskirti Trakėnus, Rūdninkus, Mockus ir Sangrūdą.

Plėtojant viešąją turizmo infrastruktūrą, pirmiausia siūloma įrengti ne tik vietinės, bet ir regioninės reikšmės dviračių trasą, kuri turėtų ryšius su kita Lietuvos teritorija ir ateityje galėtų susijungti su svarbiomis Lietuvos turizmo rinkomis, pvz., Kaunu. Ši dviračių trasa iš Lazdijų pusės praeina pro Mockavą, Sangrūdoje išsišakoja dvejomis kryptimis: viena suka Kalvarijos link ir keliu Nr. 200 veda į Vilkaviškio rajono savivaldybę; o kita trasa suka Lietuvos – Lenkijos pasienio perėjimo punkto link.

Susisiekimas ir inžinierinės infrastruktūros plėtra

Viena svarbiausių prielaidų Kalvarijos savivaldybės plėtrai kaimiškiose vietovėse yra galimybė kaimo gyventojams lengvai pasiekti jiems reikalingas socialines ir kitokias paslaugas.

Esamos situacijos analizė parodė, kad šiuo metu viešojo susisiekimo sistema skirtingose savivaldybės teritorijose yra nevienodai išplėtotą. Siekiant tolygiau paskirstyti viešojo transporto maršrutus, koncepcijoje siūloma pakoreguoti viešojo transporto sistemą, geriau koordinuoti priemiestinių maršrutų tinklą, bei efektyviau jį valdyti. Ypač svarbus viešojo transporto maršrutų į plėtros centrus plėtojimas. Siūloma tai spręsti apjungus Marijampolės bei Alytaus ir Prienų rajonų savivaldybių viešojo transporto susisiekimo sistemas.

Labai svarbu sudaryti geras sąlygas savivaldybės gyventojams ir ūkio subjektams nevaržomai pasiekti jiems reikalingas paslaugas, teikiamas savivaldybės ekonominės socialinės plėtros centre ir kaimo plėtros centruose. Tam tikslui būtina modernizuoti kelius, jungiančius Kalvariją ir kitas gyvenvietes, kurioms koncepcijoje priskirtos tam tikros funkcijos, sukurti vientisą vietinių ir rajoninių kelių tinklą, gerinti jų techninę būklę.

Funkciniai prioritetai

Vadovaujantis parengtais savivaldybės bendros erdvinės plėtros conceptualiais pasiūlymais Kalvarijos savivaldybės teritorijai priskirtini tokie funkciniai (naudojimo) prioritetai:

- Intensyvi urbanizacija, intensyvios rekreacijos plėtra, inžinierinės infrastruktūros plėtra (URI) – teritorijos į šiaurės vakarus ir į pietryčius nuo Kalvarijos, praktiškai atitinkančios dalį savivaldybės ekonominės-socialinės plėtros ašies, t.y. teritorijos tarp A5 magistralės bei geležinkelio atšakos į Marijampolės miestą. Į šį arealą patenka Trakiškių, Jungėnų, Mikalaukos, Jusevičių, Zubrių gyvenvietės bei Raudeniškiai, Skersabaliai I ir Smalninkai.
- Intensyvi urbanizacija, tausojančios rekreacijos ir tausojančio žemės ūkio plėtra (rUŽ) – Akmenynų, Liubavo, Brukų gyvenvietės ir teritorijos, atitinkančios gyvenamosios statybos plėtros arealus.
- Intensyvi urbanizacija, tausojančios rekreacijos, tausojančio žemės ūkio bei tausojančio miškų ūkio plėtra (rUžm) apima Sangrūdus, Trakėnų, Kvietkinės gyvenvietės bei teritorijas šalia šių gyvenviečių.
- Intensyvi urbanizacija ir infrastruktūros plėtra, tausojančios rekreacijos, tausojančio žemės ūkio plėtra (rUIŽ) apima Mockų, Senosios Rūdiškės gyvenvietes bei teritorijas šalia šių gyvenviečių. Šioje teritorijoje įgyvendinus parengtus projektus turi būti kuriamas pramonės prakas nutiesus europinės vėžės geležinkelio liniją, įsteigta tarptautinė krovinių perkrovimo stotis.
- Intensyvios rekreacijos, tausojančio miškų ūkio plėtra (Rm) – numatoma Šiaurinėje Kalvarijos savivaldybės dalyje apima Šleinių mišką, Jurgežerių miško, ežerų ir tvenkinių grupes, bei Jurgežerių gyvenvietę.
- Konservacija, tausojančio miškų ir žemės ūkio plėtra (kmž) – tai arealas, užimantis didžiąją savivaldybės dalį pietuose (pasienio ruožas) bei vakarinėje, rytinėje ir centrinėje savivaldybės teritorijoje esančias saugomas teritorijas;
- Intensyvus žemės ūkis, Intensyvus miškų ūkis (ŽM) – teritorijos savivaldybės šiaurėje;
- Intensyvus žemės ūkis, ekstensyvus miškų ūkis (Žm) – arealas savivaldybės šiaurinėje dalyje apimantis Šukvietinės mišką ir kitas teritorijas, išsidėsčiusias tarp intensyvios rekreacijos arealų;
- Tausojančio žemės ūkio plėtrai (ž) – maži teritoriniai arealai savivaldybės pakraščiuose aplink Juodųjų Šaltinių, Girkantų, Būdviečių gyvenvietes.

3. BENDROJO PLANO SPRENDINIAI

Gamtos ir kultūros ištekliai

Gamtinio karkaso teritorijose nustatomos trys kraštovaizdžio formavimo kryptys:

- 1) išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis;
- 2) palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas;
- 3) gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Nekilnojamosios kultūros vertybės, sudarančios savivaldybės funkcinę kraštovarkinę kultūros paveldo struktūrą, yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Kalvarijos savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus išlaikyti kultūriniam identitetui.

Gyvenviečių sistemos plėtra

Kalvarijos savivaldybėje plėtojamas vienas **3 lygmens regioninis b kategorijos** centras:

- Kalvarija (b kategorija) – esamas savivaldybės centras, naujai formuojamas ir plėtojamas mažo miesto pagrindu, pakankamo plėtros potencialo. Kalvarijos miestas yra svarbiausias savivaldybės ekonominės ir socialinės plėtros centras.

4 lygmens a kategorija (esami seniūnijų centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Akmenynai (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras)
- Sangrūda (esamas seniūnijos centras, prioritetinės funkcijos – verslo ir verslo paslaugų centras, turizmo paslaugų centras, infrastruktūros plėtros centras);
- Liubavas (esamas seniūnijos centras, prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras).

4 lygmens b kategorija (polifunkciniai, monofunkciniai verslo centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Brukai (prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras);
- Jungėnai (prioritetinė funkcija – verslo ir verslo paslaugų centras);
- Mockava (prioritetinės funkcijos – logistikos infrastruktūros centras, verslo ir verslo paslaugų centras, infrastruktūros centras);
- Salaperaugis (prioritetinės funkcijos – verslo ir verslo paslaugų centras, rekreacijos centras).

4 lygmens c kategorija (monofunkciniai centrai) priskiriama šioms gyvenvietėms:

- Trakėnai (prioritetinė funkcija – turizmo paslaugų centras);
- Rūdninkai (prioritetinė funkcija – turizmo paslaugų centras).

Centrinių gyvenviečių sistemą papildo **4 lygmens d kategorijos** lokalinės reikšmės centrai, kurių socialinis ekonominis potencialas yra silpnas. Šių centrų pagrindinė funkcija – gyventojų, žemės ūkio ir smulkaus verslo subjektų aptarnavimas, todėl jų sklaida savivaldybės teritorijoje yra tolydi. Šiai kategorijai priskiriamos tokios Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios gyvenamosios vietovės: Aistiškiai, Jusevičiai, Senoji Radiškė, Tarprubežiai. Šiose Kalvarijos savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos gyvenamosiose vietovėse rekomenduojama koncentruoti savivaldybės kaimo gyventojus (naujų gyvenamųjų namų statybą) kartu plėtojant inžinerinę infrastruktūrą ir viešąsias paslaugas. Rengiant šių gyvenamųjų vietovių detaliuosius planus turi būti rezervuotos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms plėtoti.

Nekategorizuotos vietovės – tai yra tankiai apgyvendintos vienkiemių ir smulkių kaimų teritorijos, kurios neturi plėtros potencialo ir ateityje jų raidą lems žemės ir kitos rinkos santykiai bei demografinių procesų (natūralaus prieaugio, gyventojų senėjimo) tempai.

Kalvarijos savivaldybės centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra tiek kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, tiek ir kiekybinė ar teritorinė. Iki planuojamo periodo pabaigos tikėtinos urbanizacijos plėtros teritorijos pažymėtos Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendroju planu, Kalvarijos savivaldybės teritorijoje išskiriamos šalies (IB ir IC kategorijos) ir regioninės svarbos urbanistinės integracijos ašys. Jos tarpusavyje apjungia dalį Kalvarijos savivaldybėje išskirtų 3 ir 4 lygmens urbanistinius centrų ir yra siejamos su aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašimis.

Ūkio plėtra

Numatoma esamos svarbiausios Kalvarijos savivaldybės ūkio veiklos – žemės ūkio – palaikymas (stiprinimas). Svarbiausios kryptys, didinančios Kalvarijos savivaldybės žemės ūkio konkurencingumą, yra įstaigų, teikiančių paslaugas (konsultacines, finansines, socialines ir kt.) ūkininkams ir kaimo gyventojams, tinklo plėtra bei ūkių modernizavimas.

Ūkininkavimas leistinas visame Kalvarijos savivaldybės žemės ūkio naudmenų plote. Labiausiai žemės ūkio plėtra rekomenduojama teritorijose Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendroje erdvinės plėtros koncepcijoje įvardintose kaip intensyvaus žemės ūkio plėtros teritorijos.

Siekiant išvengti aplinkosauginių problemų ateityje siūloma nekoncentruoti gyvulininkystės (mėsinės galvijininkystės, kiaulininkystės ir pieno ūkio objektų) vienoje kurioje savivaldybės vietoje. Numatoma gyvulininkystę plėtoti visoje savivaldybės teritorijoje, išskyrus ekologiškai jautrias teritorijas, naudojant buvusius kolūkių ūkininkus statinius ir įrenginius.

Didinant bendrą Kalvarijos savivaldybės miškingumo rodiklį rekomenduojama nederlingas žemes apželdinti mišku. Žemės savininkams ir naudotojams sutikus žemės sklypuose įveisti mišką, apželdinimas turi būti vykdomas pagal VĮ Valstybinio žemėtvarkos instituto parengtą Kalvarijos savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schemą. Maksimaliai įgyvendimus schemeje rekomenduojamą apsodinimą mišku, miškų plotas savivaldybėje padidėtų 8094 ha (18,4%). Bendras savivaldybės miškingumas siektų 31,5%.

Naujų teritorijų iš miško ūkio paskirties žemės ir kitos paskirties žemės įsavinti žemės ūkio veiklai nenumatoma.

Labiausiai Kalvarijos savivaldybėje plėtotinas pažintinis turizmas (teikiamas platesnis, su vietos gamtine ir kultūrine aplinka suderintų paslaugų spektras: maitinimas, apgyvendinimas, informacija apie vietos gamtinę ir kultūrinę aplinką, ekskursijų organizavimas) ir pramoginė rekreacija (poilsis gamtoje arba tam tikslui pritaikytoje dirbtinėje aplinkoje, dalyvaujant įvairaus pobūdžio pramogose). Savivaldybėje taip pat skatintina poilsinio turizmo, tarp jų ir kaimiškojoje aplinkoje (kaimo turizmas), plėtra (teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos paslaugos: maitinimas, apgyvendinimas, poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirto inventoriaus nuoma).

Pagrindinis bendrojo plano uždavinys – išplėtoti verslo paslaugas (informavimo, konsultavimo, mokymų, finansinių, nekilnojamo turto, komunikacijų ir kt.) teikiančių centrų tinklą. Plėtojant smulkųjų ir vidutinių verslą, labai svarbu pakankama verslo paslaugų įmonėms pasiūla ir tolygus jų pasiskirstymas planuojamoje teritorijoje. Verslo paslaugų centrus siūloma kurti Akmenynuose, Brukuose, Liubave, Mockuose, Sangrūdoje. Smulkųjų verslą siūloma plėtoti įvairiose savivaldybės gyvenvietėse, sudarant sąlygas gyventojų verslumui pasireikšti ir pagrindą šiuo metu atsiliekančioms teritorijoms ekonomiškai plėtotis.

Žemės naudojimas

Prioritetine žemės naudotojų veikla savivaldybės teritorijoje išlieka žemės ūkis. Kitai veiklai žemės plotus numatoma panaudoti didinant miškingumą, plėsti užstatymui reikalingus plotus, eksploatuoti naudingąsias iškasenas, saugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus. Gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos numatomos prie miestų ir miestelių, kuriose pagal parengtus detaliuosius planus vystytina gyvenamoji statyba bei kita ne žemės ūkio veikla.

Naudojant žemę, rekomenduotina diegti tausojamojo ir ekologinio ūkininkavimo sistemas, laikytis geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų. Rekomenduojamos žemės ūkio gamybos kryptys: pagrindinės specializuotos šakos žemės ūkio augalų auginimas pardavimui (grūdinės kultūros, rapsai, cukriniai runkeliai, linai) bei javų auginimas pašariniams grūdams

(galvijininkystės, kiaulininkystės poreikiams tenkinti). Pagalbinė gamybos šaka, pvz. pienininkystė, gali būti vystoma tik dėl sėjomainose būtinų auginti neprekinijų žemės ūkio pasėlių ir ūkiuose išauginamų pašarų pagrindu.

Susisiekimas

Kalvarijos savivaldybės valstybinių kelių techninė būklė turi būti tobulinama rekonstruojant kelius, stiprinant bei atstatant dangas, asfaltuojant žvyrkelius, tiesiant aplinkkelius.

Pagal Lietuvos ir Lenkijos pasienio zonos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros specialųjį planą Kalvarijos savivaldybėje siūlomos 6 naujos jungtys, kurios užtikrins glaudesnius teritorinius ryšius tarp Lietuvos ir Lenkijos. Naujai projektuojami keliai sujungs esamus abiejų valstybių kelius. Šis projektas finansuojamas ES PHARE lėšomis.

Numatytas trans-europinis Rail Baltica geležinkelis, kuris suteiks realią galimybę Lietuvai integruotis į trans-europinio geležinkelio ir kombinuoto transporto tinklą Europoje. Rail Baltica geležinkelio projekto įgyvendinimas skatins Kalvarijos savivaldybės ekonominę ir verslo plėtrą.

Pagal Kelių priežiūros ir plėtros programą (Eismo saugos ir aplinkosauginių priemonių diegimas 2006-2010 m.) Kalvarijos savivaldybėje naujų dviračių-pėsčiųjų takų rengti nenumatoma.

Inžinerinė infrastruktūra

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir savivaldybės gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis.

Vandens suvartojimas perspektyviniu laikotarpiu priklausys nuo daugelio veiksnių, tokių kaip paslaugų (vandens tiekimo ir šalinimo) kokybė, gyventojų koncentracija tam tikruose savivaldybės centruose, vartojimo. Akivaizdu, kad pajungus prie esamų Kalvarijos savivaldybės vandentiekio ir nuotekų tinklų aplinkinių gyvenviečių vartotojus, suvartojamo vandens kiekis gali padidėti.

Šilumos tiekimo srityje skatinama didinti biokuro naudojimą, renovuoti esamas šilumos tiekimo komunikacijas bei diegti kitas energijos efektyvumo didinimo priemones. Tikslinga decentralizuoti likusius neracionalius šilumos vartotojus.

Planuojamoje teritorijoje numatomas magistralinis dujotiekis nuo Marijampolės DSS (dujų skirstymo stoties) iki Kalvarijos miesto.

Savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymą, bus grindžiamas bendradarbiavimu su Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centru (MAATC) bei komunalinių paslaugų įmone UAB „Marijampolės švara“.

Pagrindinės veiklos, kuriose laikotarpiu iki 2018 metų tiesiogiai dalyvauja savivaldybė, yra šios:

- Atliekų perkrovimo stočių kūrimo klausimo nagrinėjimas (įvertinant pasikeitusią padėtį).
- Savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių, pritaikytų regioninei atliekų tvarkymo sistemai, parengimas.
- Duomenų apie atliekų susidarymą ir turėtojus rinkimas (regiono situacijos analizė).
- Atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos nustatymas, nuostatų rengimas ir įgyvendinimas.
- Visuomenės ekologinio švietimo ir informavimo organizavimas, įskaitant žiniasklaidą ir leidybą.
- Atliekų tvarkytojų dalyvavimas ekologinio švietimo procese. Konferencijų, seminarų ir kitokių renginių organizavimas.

4. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

4.1. POVEIKIS TERITORIJOS VYSTYMO DARNAI IR (AR) PLANUOJAMAI VEIKLOS SRIČIAI

Visoje Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nėra akivaizdžių aktyvios plėtros arealų, todėl nepastebima ir ypač reikšmingų darnios plėtros problemų. Analizuojant vykstančių procesų tendencijas konstatuojamos lokalaus pobūdžio problemos. Be to, visų veiklos rūšių tolygumo požiūriu, šiuo metu reikėtų gerinti socialinės aplinkos rodiklius, o gamtinės aplinkos rodikliai santykinai yra geri.

Pagrindiniu funkciniu Kalvarijos savivaldybės teritorijos naudojimo prioritetu išlieka intensyvus ar tausojantis žemės ir miškų ūkis.

Įgyvendinus siūlomą bendrojo plano alternatyvos variantą, bus sudarytos teisinės, ekonominės ir teritorinės prielaidos investuotojų iniciatyvai skatinti, valdyti viešas socialinės ir inžinerinės infrastruktūros investicijas. Ilgalaikė erdvinės plėtros strategija būtų įgyvendinama palaipsniui ir prioritetų principu.

Svarbiausia planuojamos teritorijos erdvinės plėtros koncepcijos prielaida yra kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, naudojant vietos žmogiškuosius ir gamtinius išteklius, galimybes ir potencialą.

Įgyvendinus Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius, prognozuojama, kad:

- stiprės visos savivaldybės urbanistinė struktūra dėl centro ir planuojamų pcentrių stiprėjančios ekonominės, socialinės svarbos gretimoms teritorijoms;
- bus teritoriškai optimizuota gyventojų sklaida, stiprės gyventojų koncentracija stambesnėse gyvenamosiose vietovėse, sumažės vienkiemių nykimo tikimybė;
- pavyks išlaikyti savivaldybės centro ir periferinių vietovių vystymo socialines, ekonomines proporcijas, reikiamą dėmesį skiriant aplinkos kokybei;
- sumažės centro ir periferijos socialinės atskirties ir komunikacinio izoliuotumo lygis, vystomas kelių ir viešojo transporto tinklas sustiprins vidinius savivaldybės vietovių socialinius, ekonominius ryšius;
- būstų modernizavimas ir gyvenamosios aplinkos vystymas padidins gyvenimo kokybę, skatins pagrįstą gyventojų sėslumą, mažins ekonominių ir gyvenimo sąlygų sukeltą emigraciją;
- teritorijų funkcinė paskirtis, žemės naudojimo prioritetai ir režimai bus palankūs formuoti gamtinį karkasą, funkcionuoti saugomoms teritorijoms, plėtoti miškų sistemą;
- mažės ribojančių veiksnių gamtos bei kultūros paveldo vertybių saugojimui ir racionaliam naudojimui, atkūrimui, taip pat plačiam kultūrinio ir gamtinio savitumo išryškėjimui;
- teritorijų polifunkcinis naudojimas ir nustatyti ribiniai reglamentai bus palankūs kokybiškai aplinkai formuoti, mažinti darbų fizines apimtis ir išlaidas susisiekimui ir inžinerinei infrastruktūrai vystyti, ir kaip pasekmė – mažinti aplinkos taršą bei socialines išlaidas.

Prognozuojamas teigiamas ir ilgalaikis bendrojo plano sprendinių sisteminis poveikis. Jis grindžiamas esminių ir visuotinai pripažintų darniosios plėtros principų naudojimu bendrojo plano sprendiniuose:

- policentrine gyvenamųjų vietovių sistema, daugiavertiniu teritorijų naudojimo pobūdžiu;
- reglamentuojamu teritorijų saugojimu, modernizavimu, naujos statybos ir nevystytinos plėtros režimu, gamtinių ir urbanizuotų teritorijų vystymo proporcijomis;
- viešojo transporto sistemos plėtra;
- visuomenės informavimu;

- bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną (pagal svarbiausius bendrojo plano aspektus), leidžiančia identifikuoti plėtros būklę ir esant reikalui keisti prioritetus arba sprendinius.

Sprendinių teigiamo ir ilgalaikio poveikio užtikrinimo svarbiausios sąlygos:

- 1) bendrojo plano sprendinių tęstinumas artimiausiems 10 metų ir tolimesnėje perspektyvoje išlaikant socialines, ekonomikos ir aplinkos sferų vystymo harmoningas proporcijas, siekti, kad nei viena ūkinės veiklos sfera neturėtų būti vystoma kitos sąskaita;
- 2) keičiami bendrojo sprendiniai neturi pakeisti socialinio, ekonominio ir aplinkos kokybės vystymo harmoningų proporcijų.

Kai kurie bendrojo plano teritorijos erdvinės struktūros, plėtros režimų ir statybos ir kitokio pobūdžio reglamentų sprendiniai gali turėti trumpalaikį neigiamą poveikį (ir pasekmes) daliai nekilnojamojo turto savininkų ir potencialiems investuotojams tais atvejais, kai siūlomi žemės naudojimo sprendiniai nesutampa su personaliniais lūkesčiais padidinti turimų sklypų patrauklumą, finansinę vertę ar turėti kitokią naudą.

Siekiant sumažinti galimą neigiamą sprendinių poveikį, siūlomos tokios prevencijos priemonės:

1. visų bendrojo plano rengimo etapų, tarp jų koncepcinių variantų, sprendinių viešumas, galimybė suinteresuotiems asmenims teikti savivaldybei – planavimo organizatoriui pasiūlymus ar pageidavimus, o pastaruosius – bendrojo plano rengėjui įvertinti;
2. teritorijų funkcinė struktūra planuojama daugialypė, o reglamentai nustato tik maksimalias arba minimalias reglamentų reikšmes (tai suteikia dideles veiklos bei statinių reglamentų pasirinkimo ribas);
3. žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai (detalieji, specialieji ir kiti planai) gali patikslinti bendrojo plano sprendinius.

4.2. POVEIKIS EKONOMINEI APLINKAI

Įgyvendinant Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano erdvinės plėtros sprendinius numatomas teigiamas ilgalaikis poveikis gyventojams, ūkininkams, verslininkams, pramonininkams, kadangi išryškunami teritoriniai veiklos organizavimo strateginiai ilgalaikiai principai bei gyvenimo ir veiklos pasirinkimo alternatyvos. Plėtros centruose ir pacentriuose bus plėtojamos verslo konsultacinės, informacinės paslaugos, užtikrinančios smulkaus ir vidutinio verslo galimybes pasinaudoti teikiamomis paslaugomis, jas tolygiau paskirstant planuojamoje teritorijoje.

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje bus palaikomos ir modernizuojamos tradicinės šakos – žemės ūkis, miškininkystė bei kuriamas ir plėtojamas medienos-baldų, statybos ir rekreacijos sektorius.

Istoriškai paveldėtą agrarinės veiklos specializaciją turintys Kalvarijos savivaldybės žemės ūkio centrai bei stiprėjantys ekologiškos gamybos ūkiai sudarys sąlygas šiame sektoriuje išlaikyti vietinius darbo jėgos išteklius.

Per planuojamą bendrojo sprendinių įgyvendinimo laikotarpį siūlomos turizmo vystymo kryptys taptų vienu iš Kalvarijos savivaldybės teritorijos naudojimo ypatumų kaip papildinys prioritetiniam žemės ūkio sektoriui. Žemės konsolidacijos procese smulkios bei izoliuotos vienkienių žemėnaudos netoli planuojamų turizmo trasų esančių vietovių gali tapti stimulu

tradicinio natūrinio ūkio konversijai, kaimo turizmo veiklos, rekreacinių paslaugų ir jų įvairovės atsiradimui.

Gamtinio karkaso, ekologinės apsaugos teritorijose prioritetas bus teikiamas tausojančiam žemės ir miškų ūkiui ir rekreacijai bei ribotam užstatymui. Tikėtina, kad žemės ūkio, miškininkystės, verslo ir turizmo ekonominio pajėgumo augimas savivaldybės teritorijoje nesukels darnios plėtros problemų.

Urbanistinės plėtros bei rekreacijos bendrojo sprendiniai susiję su nekilnojamojo turto rinkos aktyvumo augimu šalyje. Kalvarijos savivaldybės ir kaimuose kylančios žemės ir statinių kainos paveiks ir kuriamos urbanizuotos aplinkos kokybės lygį, turės teigiamą ilgalaikį poveikį bendrosioms investicijų ir verslo sąlygoms.

Turizmo paslaugas teikiančios įmonės sudarys prielaidas kurtis paslaugų įvairovei, o tai skatins rekreacinės veiklos savivaldybėje konkurencingumo didinimą šioje siaurės vakarinėje Lietuvos dalyje.

Verslui rezervuotų teritorijų infrastruktūros parengiamasis etapas pareikalaus ženklių būsimų investuotojų, valstybės bei savivaldybės biudžeto išlaidų. Kadangi Kalvarijos savivaldybės periferinių verslui numatytų vietovių inžinerinis aprūpinimas nepakankamas, šių teritorijų įsisavinimas gali užimti ilgesnį laikotarpį, todėl investicijos infrastruktūrai bus planuojamos pagal savivaldybės bei valstybės sektorinių programų finansavimo galimybes.

Įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, savivaldybės vietinių centrų verslo, rekreacijos numatytose teritorijose, atsiras nauji pajamų šaltiniai į valstybės ir savivaldybės biudžetą, todėl laukiamos sprendinių teigiamos pasekmės biudžeto įplaukoms turės ilgalaikį poveikį.

4.3. POVEIKIS SOCIALINEI APLINKAI

Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano sprendiniai skatins gyventojų koncentraciją Kalvarijos mieste, stambesnėse gyvenvietėse, vietiniuose centruose, todėl kultūros, švietimo, globos ir kitų socialinės infrastruktūros įstaigų prieinamumas pagerės. Tokių įstaigų funkcionavimas bus palankus veiksnyms stiprinti kaimo bendruomenėms, mažinti gyventojų emigraciją.

Planuojamas Akmenynos, Sangrūdų, Liubavo plėtros centrų, kitų gyvenviečių urbanistinio aktyvumo skatinimas mažins socialinės ir demografinės situacijos disproporcijas tarp savivaldybės centro ir kaimo vietovių. Urbanistinės integracijos koncepcinių sprendinių įgyvendinimas, sąveikoje su inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo sistemos modernizavimo programomis, turės teigiamą ilgalaikį poveikį gyvenimo kokybės gerėjimo aspektu visoje savivaldybės teritorijoje.

Stabilus vietinių centrų tinklas ir jų socialinio ir ekonominio potencialo stiprinimas mažins savivaldybės teritorijos išsivystymo disproporcijas, socialinę ir komunikacinę atskirtį. Šių vietinių centrų sistemos socialinės infrastruktūros sustiprinimas su valstybės (savivaldybės) garantuotu išlaikymu ir vystymu turėtų duoti svarbiausią teigiamą efektą kuriant palankią socialinę aplinką.

Siekiant, kad šilumos vartotojai būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, būtina vadovautis savivaldybės bendrojo plano korektūros nuostatomis ir Kalvarijos savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano sprendiniais.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas yra ilgalaikis procesas, dėl kurio gali laikinai arba neapibrėžtą laikotarpį egzistuoti neigiami socialinės aplinkos veiksniai:

- nepilnas aprūpinimas socialiniu būstu žmonių, turinčių finansinių problemų ir nepajėgiančių įsigyti, išlaikyti nuosavą būstą ar jį nuomoti; socialiai ir ekonomiškai svarbu aprūpinti prieinamu socialiniu būstu jaunas šeimas, žmones, kurių būstas kaimuose yra nelikvidus, nekokybiškas ir nesaugus ir kuriems reikalinga parama ir globa;
- dėl labai didelės mažų kaimų sklaidos ir didelio jų skaičiaus, išliks tam tikra jų atskirtis nuo pilnavertės palankios socialinės aplinkos gyvenamųjų vietovių.

Bendrojo plano kompetencijos rėmuose tiesioginių prevencijos priemonių praktiškai nėra. Prevenciją užtikrintų bendrojo plano sprendiniai, palankūs teritorijos vystymo darnai, ekonominės ir socialinės aplinkos efektyviam formavimui.

Vietos savivaldos ir vietos bendruomenės raida. Bendrojo plano korektūros sprendinių įgyvendinimas teigiamai paveiks susiformavusios Kalvarijos savivaldybės bendruomenės raidą, nes įsigyjantys naują būstą Kalvarijoje (jos priemiesčiuose) ar antrąjį būstą kaimo vietovėse finansiškai pajėgesni naujakuriai neabejotinai įneš didesnę aktyvumą socialinių klausimų sprendime, sustiprins bendruomenės centrų veiklą. Urbanistinės sistemos plėtros sprendiniais formuojamas planingas esamų IV lygmens a ir b kategorijos seniūnijų centrų bei Brukų, Jungėnų, Mockavos, Salaperaugio gyvenviečių stiprinimas ir jo pasekoje suformuotas bendruomenės interesų atstovavimas sudarys prielaidas savivaldos institucijoms lanksčiau koordinuoti socialinės raidos procesus Kalvarijos savivaldybėje. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikis bus palankus savivaldybės teritorijos bendruomenės raidai, mažins priemiesčio ir kaimo vietovių socialinę atskirtį, tiesiogiai ir netiesiogiai prisidės prie pagrindinių Kalvarijos savivaldybės strateginių tikslų gyvenimo kokybės srityje įgyvendinimo.

Socialinės infrastruktūros ir susisiekiimo sprendiniuose numatomas švietimo ir ugdymo įstaigų palaikymas ir stiprinimas, sudarys prielaidas užtikrinti vietoje būtiniausias šios amžiaus grupės poreikius, padidinti vaikų saugumo garantijas, išvengiant kelionių transportu, leis taupyti vaikų bei tėvų laiką ir sveikatą. Ugdymo įstaigų integravimas į gyvenamąją aplinką mažins jaunų šeimų socialines problemas, skatins vietos bendruomenės narių socialinį aktyvumą, todėl numatomas teigiamas ilgalaikis sprendinių poveikis. Ekonominės aplinkos gerėjimas tiesiogiai didins gyventojų užimtumą. Turizmo sektoriaus sprendinių įgyvendinimas sudarys galimybes spręsti gyventojų pajamų ir užimtumo, ypač jaunimo, didinimo, naujų verslo nišų kūrimo, privačių investicijų pritraukimo bei socialinės raidos klausimus.

Gyvenimo kokybė, žmonių sveikata. Bendrajame plane susisiekiimo ir rekreacijos dalyje teikiami sprendiniai ir siūlymai organizuojant dviračių takų sistemą, susidedančią iš dviračių turizmo trasų ir dviračių takų. Tai turės teigiamą poveikį gyventojų sveikatingumui, eismo saugumui bei autotransporto neigiamo poveikio mažinimui. Visuomenės sveikatos išlaikymo tikslams įgyvendinti numatyti aktualūs viešajam interesui užtikrinti bendro naudojimo teritorijų, žmonių trumpalaikio poilsio zonų (maudyklių, paplūdimių, rekreacinės infrastruktūros) žemės naudojimo ir rekreacijos sprendiniai.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas socialinės infrastruktūros srityje slaugos, pirminės sveikatos priežiūros paslaugų apimties palaikymas plėtros centruose sudarys prielaidas valstybės investicijomis į sveikatingumo priežiūros tobulinimą bei kokybiškesnes ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas. Urbanistinės plėtros teritorijose bus galimybė kurti privačią sveikatos priežiūros įstaigų ir analogiško profilio paslaugų įmonių infrastruktūrą, užtikrinančių žmonių saugą ir sveikatą.

Poveikis visuomenės sveikatai bus valdomas funkcinių prioritetų pagrindu nustatytuose žemės naudojimo sprendiniuose verslo, gamybos ir pramonės teritorijas, inžinierinės infrastruktūros objektus lokalizuojant taip, kad jų fizikinės ir cheminės taršos įtakojami aplinkos kokybės rodikliai už šių teritorijų sanitarinių apsaugos zonų ribų neviršytų leidžiamų ribinių verčių gyvenamajai aplinkai, neblogintų gyvenimo kokybės, rekreacinės aplinkos veiklos sąlygų.

Vandentiekos ir vandenvaļos sistemų modernizavimas vyksta vadovaujantis Kalvarijos savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, patvirtintu Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-04-19 sprendimu Nr. T-73-2. Numatytos priemonės apima gręžinių regeneravimą/rekonstrukciją, vandens gerinimo įrenginių veikiančių nuotekų valyklų modernizavimą, siurblių bei tinklų rekonstrukciją. Įgyvendinus užsibrėžtus tikslus, pagerės vandens kokybė o tuo pačiu vartotojų sveikata. Geros ūkininkavimo praktikos taisyklių laikymasis ir institucinė kontrolė bei stebėsenos priemonės intensyviau žemės ūkio teritorijose sudarys galimybę gerinti buities reikmėms naudojamo gruntinio vandens kokybę. Inžinierinės infrastruktūros dalyje numatomi atliekų tvarkymo, uždaryti visus iki šiol neuždarytus

sąvartynus Kalvarijos savivaldybės teritorijoje, rekultivuoti užterštus plotus bei kiti sprendiniai prisidės prie bendros savivaldybės gamtinės aplinkos sanavimo programos įgyvendinimo. Minėtos priemonės įgalins mažinti blogos kokybės vandens sukeliamų sveikatos sutrikimų riziką, todėl sprendinių įgyvendinimas numato teigiamas ilgalaikes tendencijas visuomenės sveikatai.

Funkcinio prioriteto teritorijų išskyrimas bei visuomenės viešas informavimas apie gyvenamosios aplinkos sąlygas ir veiklos perspektyvas konkrečioje vietoje sudarys galimybes gyventojams žinoti jų sveikatą galinčius paveikti rizikos veiksnius ir rinktis palankesnę aplinką.

Įvertinant su bendruoju planu susijusių ES teikiamos paramos socialinės bei gamtinės aplinkos kokybės gerinimo programų įgyvendinimo rezultatus, numatomas palankus bendrojo plano sprendinių poveikis visuomenės gyvenimo sąlygų gerinimo tendencijoms.

4.4. POVEIKIS GAMTINEI APLINKAI IR KRAŠTOVAIZDŽIUI

Aplinkos oro kokybė.

Galimas laipsniškas energetikos objektų oro teršalų emisijos padidėjimas dėl pramonės ir verslo įmonių bei viešosios infrastruktūros įstaigų šilumos poreikių aprūpinimo, didės centralizuoto aprūpinimo šiluma lygis, tačiau žymesnio oro kokybės problemos iš stacionarų šaltinių Kalvarijos urbanistinės plėtros branduolyje dėl plėtros sprendinių įgyvendinimo neprognozuojamas. Būstų energetinis modernizavimas sąlygos optimalias gyvenimo sąlygas, o kartu mažins energijos gamybos poreikiams kuro apimčių sunaudojimą bei taršos į aplinką emisijas. Išskirtines prielaidas gerai aplinkos oro būklei visoje savivaldybės teritorijoje palaikyti teikia miesto bei kaimiškųjų gyvenviečių miškų ir žemės, rekreacinės veiklos sprendiniai.

Visuomeninio transporto reikšmės susisiekimo sistemoje didinimo, dviračių takų tinklo plėtros sprendiniai įgalins mažinti neigiamą autotransporto įtaką oro užterštumui, todėl šie sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį.

Objektyviai augantis autotransporto srautas krašto keliuose aplinkos oro kokybei, priklausomai nuo meteorologinių sąlygų ir metų laiko, darys tik trumpalaikį neigiamą poveikį intensyviausio eismo gatvėse. Be to, transporto neigiamo poveikio mažinimas miestų aplinkai bus sprendžiamas planuojamo laikotarpio pabaigoje tiesiant aplinkkelius.

Oro kokybė pagerės įgyvendinus numatytus sprendinius:

- modernizuojant šilumos ūkį;
- šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius: atsinaujinančius ir vietinius išteklius, komunalines atliekas, atliekinę šilumą, biokurą;
- nustatant sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams.

Sprendiniuose numatomas magistralinis dujotiekis nuo Marijampolės DSS (dujų skirstymo stotis) iki Kalvarijos miesto. Pakeitus pagrindinį kurą mazutą, akmens anglį, medieną dujomis, pagerės oro kokybės rodikliai, o tai turės teigiamos įtakos Kalvarijos savivaldybės gyventojų sveikatai.

Paviršinis ir požeminis vanduo.

Centralizuotos vandens tiekimo sistemos modernizavimo ir plėtros, apimančios Nemuno upės vidurupio baseino vandentvarkos ūkio investicinį planą, į bendrąjį planą integruoti sprendiniai ženkliai pagerins vartotojams tiekiamo vandens kokybę, sumažins vandens nuostolius tinkluose, todėl įgalins racionaliau naudoti požeminio vandens išteklius.

Planuojamų komunalinių nuotekų tinklų, nuotekų valyklų renovacija ir statyba plėtojamoose vietiniuose centruose sudarys prielaidas sumažinti nevalytų komunalinių nuotekų išleidimą į Šešupės baseino upes ir kitus vandens baseinus. Sprendinių įgyvendinimas numato koncentruotos gyvenviečių taršos stabilizavimo teigiamą poveikį paviršiniams ir gruntiniams vandenims. Bendrajame plane pažeidžiamų teritorijų naudojimo prioritetas teikiamas gamtinio karkaso stiprinimui užsodinant mišku bei tausojančiai žemės ūkio ir rekreacijos veiklai, todėl planavimo priemonėmis sudaromos prielaidos išsklaidytai vandenų taršai stabilizuoti.

Įgyvendinus į bendrąjį planą integruotas atliekų tvarkymo programos priemonės, žemės naudojimo vandens apsaugos zonose reglamentus, laukiamas teigiamas sprendinių poveikis paviršinio vandens kokybei.

Biologinė įvairovė, saugomos gamtos vertybės.

Kalvarijos savivaldybės teritorija yra mažiausiai miškų Lietuvoje turinčioje Marijampolės apskrityje. Savivaldybės miškingumas siekia tik 13,04%. Didelis agrarinių teritorijų įsavinimo laipsnis, nulemtas krašto praeito istorinio palikimo, lemia nedidelę gyvūnijos gausą. Iš saugomų teritorijų Kalvarijos savivaldybėje yra 1 valstybinis ir 4 savivaldybės draustiniai. Tai pat teritorija pasižymi „Natura 2000“ teritorijų gausa. Žemės ir miškų teritorijų, gamtinio karkaso formavimo sprendiniai, apimantys saugomų gamtinių teritorijų su integruotu į jas „Natura 2000“ tinklu, turės ilgalaikį teigiamą poveikį ekosistemų stabilumui bei gamtinės įvairovės išlaikymui. Esamų „Natura 2000“ teritorijų apsauga ir tvarkymas pagal patvirtintus gamtotvarkos planus, neprieštarauja besiribojančių teritorijų BP žemėnaudos ir rekreacinių teritorijų vystymo sprendiniams. Vandentvarkos infrastruktūros sprendiniai, numatantys koncentruotos vandens taršos mažinimą ir nevalytų nuotekų išleidimą iš kaimiškųjų gyvenviečių į Šešupės bei jo mažųjų intakų upes, turės ilgalaikį teigiamą poveikį vandens ekosistemų būklei ir gyvybingumui.

Gamtinė ir rekreacinė aplinka.

Rekreacinės bei inžinierinės infrastruktūros, žemės ir miškų naudojimo, susisiekimo sistemos sprendiniai įgalins išskirti bei suformuoti rekreacines teritorijas ir tinkamą erdvių sutvarkymą visuomenės poreikiams, aprūpinti kokybiškam poilsiui ir pramogoms būtina inžinerine sanitarine įranga, palaikyti ir sustiprinti gamtinės aplinkos kompensacinį atsparumą koncentruotos urbanistinės ir rekreacinės apkrovos teritorijose. Sprendinių įgyvendinimas įgalins sumažinti aktyvaus poilsio gamtinių teritorijų nuniokojimo, išlaikyti jose ekologinę pusiausvyrą. Miesto ir kaimiškųjų gyvenviečių teritorijose susidarančių ūkinės veiklos objektų ir buities atliekų tvarkymas bus integruotas į vieningą Marijampolės regiono atliekų centro sistemą, sudarys prielaidas taikyti efektyvias atliekų apskaitos, kontrolės ir utilizavimo priemones, todėl laukiamas teigiamas sprendinių įgyvendinimo poveikis gamtinei aplinkai.

Kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra.

Miškų naudojimo bei rekreacinės sistemos sprendiniai teigiamai paveiks biologinės įvairovės apsaugos teritorijų perspektyvą, kuri susijusi su racionalaus subalansuoto miškų ūkio tvarkymu, tausojančiu žemės ūkiu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu šiose zonose įsteigtoms tarptautinės bei nacionalinės svarbos saugomoms teritorijoms. Ekologinio tinklo derinimas su gamtiniu karkasu, esama saugomų teritorijų sistema, kurią sudaro 1 valstybiniai ir 4 savivaldybės draustiniai, yra svarbūs planuojamos teritorijos biologinės įvairovės apsaugai. Gamtinio karkaso teritorijų išlaikymo ir stiprinimo sprendiniai bus palankūs saugomų europinės ir nacionalinės svarbos rūšių buveinių apsaugai bei vertingų gamtinių buveinių būklės išsaugojimui, leis palaikyti ir sustiprinti gamtinės aplinkos kompensacinį atsparumą koncentruotos urbanistinės ir rekreacinės apkrovos teritorijose.

Kraštovaizdžio estetinė kokybė.

Sprendinių įgyvendinimas iš esmės nekeis suformuoto didesniosios savivaldybės dalies agrarinio kraštovaizdžio pobūdžio. Įvertinant objektyvius urbanistinės plėtros poreikius, rekreacinių ir viešųjų erdvių želdynų reglamentus, sudaroma galimybė formuoti vizualiai bei funkciškai stabilų kraštovaizdžio tipą.

Kultūros paveldo objektai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo sprendiniai įtvirtins kultūros vertybių objektų statuso teisinės apsaugos, šių objektų teritorijų naudojimo režimų sąsają su rekreacijos ir turizmo funkcinio prioriteto zonomis, sudarys prielaidas skatinti esamų vertybių išsaugojimo ir atkūrimo procesus.

Įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, susijusius su kultūros paveldu, pagerės kultūros paveldo objektų būklė, vertingiausi objektai bus integruoti į turistinės infrastruktūros sistemą,

aktyviau bus rūpinamasi materialaus paveldo ir kultūros vertingųjų savybių atkūrimu, jų pritaikymu praktiniam naudojimui ir visuomenės pažinimui.

Urbanistinių vietovių ir kultūros paveldo objektų apsaugos teritorijų zonų įtvirtinimas sudarys pagrindą nustatyti kultūros paveldo objektų apsaugos ir tvarkybos prioritetus.

Saugomi valstybės ir savivaldybės ar bendruomenių nuosavybėje esantys kultūros paveldo objektai, valstybės rėmimo politikos ir privačios iniciatyvos partnerystės pagrindu įgis galimybę pritraukti investicijas, rengti statinių ir teritorijų rekonstrukcijos projektus, aktyvinti kultūrinę veiklą.

Bendrajame plane teikiami sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį kultūriniam paveldui.

5. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS (SANTRAUKA)

5.1. TRUMPA INFORMACIJA APIE PLANĄ

1.	Teritorijų planavimo dokumento organizatorius: Kalvarijos savivaldybės administracijos direktorius
2.	Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius. Konstitucijos pr. 23A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72
3.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano koregavimas

4.	<p>Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. LR Seimo sprendimas Nr. IX-1154; 2002 m. spalio 29 d. (Žin., 2002, Nr.110-4852). ○ Europos standarto geležinkelio Lietuvos ir Lenkijos valstybės siena - Marijampolė - Kaunas tramos (0-85,1 km) tiesimo specialusis planas, patvirtintas LR Vyriausybės 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1273 (Žin., 1999, Nr. 97-2806); ○ LR Vyriausybės 2005 m. kovo 31 d. nutarimas Nr. 341 „Dėl Europos standarto geležinkelio "Rail Baltica" tramos projektavimo ir įgyvendinimo darbų koordinavimo“ (Žin., 2005, Nr. 44-1416); ○ LR Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1802 „Dėl Neatidėliotinių veiksmų, kuriuos būtina atlikti įgyvendinant projektą "Rail Baltica", plano patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 158-188; 2010, Nr. 58-2841; 2011 Nr. 152-7148) ○ Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67; ○ Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68 ○ Kalvarijos savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009-04-03 įsakymu IV-171 “Dėl Marijampolės, Tauragės ir Telšių apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo“ ○ Marijampolės apskrities bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas LR Vyriausybės 2010-09-08 nutarimu Nr. 1298 (Žin., 2010, Nr.110-5629) ○ Kalvarijos miesto bendrasis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2001-02-23 sprendimu Nr. T-11-7 (korektūra 2001-04-30 sprendimu Nr. T-13-16) ○ Alternatyvių energijos šaltinių – vėjo ir saulės jėgainių (pavienių, grupių, parkų) plėtros Kalvarijos savivaldybėje specialusis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-08-23 sprendimu Nr. T-20-5. Plano rengėjas: UAB “Idmava ir partneriai”, Laugalių g. 9, Gargždai. ○ Kalvarijos savivaldybės degalinių išdėstymo specialiojo plano korektūra, patvirtinta Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-05-29 sprendimu Nr. T-18-4. Rengėjas: UAB „Niša”, Vytauto g. 17. Marijampolė. ○ Kalvarijos teritorijos šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2010-11-25 sprendimu Nr. T-17-33. ○ Kalvarijos savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2012-04-19 sprendimu Nr. T-73-2. ○ Kelio Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija ruožo nuo 50,81 iki 52,45 km rekonstravimo su tilto statyba specialusis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2008-07-17 sprendimu Nr. T-28-28.
5.	<p>Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nacionalinė turizmo plėtros programa. LR Seimo 1999-07-01 nutarimas Nr. VIII-1284 (Žin.,1999, Nr. 63-2061); ○ Žemės ūkio ir kaimo plėtros strategija. LR Seimo 2000-06-13 nutarimas Nr. VIII-1728 (Žin.,2000, Nr. 50-1435); ○ LR Vyriausybės 2007 m. gruodžio 27 d. nutarimas Nr. 1442 „Dėl nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008-2012 metų plano patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 4-131; 2012, Nr. 88-4592); ○ Lietuvos nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros strategija. LR Vyriausybės 2001-07-27 nutarimas Nr. 941 (Žin., 2001, Nr. 66-2418; 2009, Nr. 941); ○ Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. LR Vyriausybės 2005-06-12 nutarimas Nr. 853; ○ Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimas Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029; 2011, Nr. 41-1949); ○ Kalvarijos savivaldybės 2011–2017 metų plėtros strateginis planas, patvirtintas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2010-07-29 sprendimu Nr. T-68-21.

6.	<p>Status quo situacija</p> <p>Planavimo objektas - Kalvarijos savivaldybės teritorija, plotas – 441 km², tai sudaro 9% Marijampolės apskrities teritorijos ir 0,6% šalies ploto. Dauguma (63%) Kalvarijos savivaldybės gyventojų gyvena kaime. Gyvenamųjų vietovių tinklas yra vidutiniškai tankus. Kalvarijos savivaldybėje 1996-2006 metų laikotarpiu gyventojų skaičius sumažėjo 6,1%. Didelė smulkių kaimų nykimo rizika.</p> <p>Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatyta Kalvarijos miestui - b kategorija, naujai plėtojamas ir formuojamas centras. Išteklių miestui augti yra pakankamai. Demografiniai ir ekonominiai ištekliai kaimo gyvenviečių centrums vystytis yra riboti.</p> <p>Panaudojant vietos išteklius, valstybės ir privačias investicijas, ES fondų paramą, savivaldybėje įgyvendinamas 2011–2017 metų strateginis plėtros planas. Investicijos paskutinių trejų metų laikotarpiu į savivaldybės ekonomikos ir socialinį sektorių didėjo.</p> <p>Pagrindinė ūkinė veikla savivaldybėje yra žemės ūkis. Stebima smulkių įmonių skaičiaus mažėjimo tendencija. Įmonių verslumo lygis neaukštas.</p> <p>Valstybinės reikšmės rajoninių kelių tinklas išvystytas, bet prastos būklės. Ne visų savivaldybės periferijos gyvenviečių pasiekiamumas pakankamas. Viešojo transporto dalis bendroje keleivių pervežimų struktūroje nedidelė.</p> <p>Kalvarijos savivaldybės teritorija turi ribotus rekreacinius išteklius, tačiau ir turimas potencialas nepilnai naudojamas. Nepakanka kaimo turizmo sodybų, kempingų, dviračių takų, skirtų vietiniam susisiekimui bei turizmui.</p> <p>Kalvarijos savivaldybėje yra valstybės saugomi 10 kultūros paveldo objektai bei 75 kultūros paveldo objektai, kuriems taikoma pradinė teisinė apsauga. Dauguma šių objektų būklė ir tvarkymas yra nepatenkinamas. Mažas teritorijos miškingumas (13,04 %), aukštas žemės įsisavinimo laipsnis, natūralių biotopų mažėjimas sąlygojo nedidelę biologinę įvairovę. Kraštovaizdžio išteklių apsauga nepakankama. Saugomos gamtinės teritorijos apima 1,13 %.</p> <p>Savivaldybėje iš galimai potencialių aplinkos taršos objektų didžiausią riziką gyventojų sveikatai, vandens telkinių kokybei kelia gyvulininkystės fermos, technikos kiemai, sąvartynai, taip pat netinkama žemės ūkio veikla. Kalvarijos savivaldybėje didesnę įtaką vandenių taršai daro žemės, taip pat namų ūkis. Kalvarijos savivaldybėje centralizuotu vandentiekiu aprūpinta 84,6% gyventojų.</p> <p>Centralizuotai šiluma tiekama Kalvarijos mieste, Kalvarijos pietiniame miestelyje, Jungėnų, Sangrūdų, Akmenynų, Liubavo gyvenvietėse. Dėl energetikos objektuose pradėto naudoti ekologiškesnio kuro ir technologijų modernizavimo, nuo 2004 m. ženkliai sumažėjo teršalų emisija iš stacionarių taršos šaltinių. Įgyvendinamos Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimo priemonės - konteinerinė buitinių ir pavojingų atliekų surinkimo tinklas.</p>
7.	<p>Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius:</p> <p>Bendrojo plano korektūros tikslai ir uždaviniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) patikslinti kaimo teritorijų užstatymą, numatyti intensyvumą; 2) patikslinti apsaugos zonas (dėl pasikeitusių teisės aktų); 3) numatyti teritorijas kapinių ir kolumbariumų statybai; 4) įtraukti specialiųjų planų sprendinius; 5) išnagrinėti pramonės vystymosi galimybes savivaldybės teritorijoje.
8.	<p>Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas)</p> <p>Numatomas bendras teigiamas ilgalaikis Kalvarijos savivaldybės bendrojo plano korektūros sprendinių poveikis teritorijos darniai erdvinei plėtrai, ekonominiam augimui, socialiniam stabilumui, gamtinės aplinkos išsaugojimui.</p>

5.2. APIBENDRINTAS POVEIKIO VERTINIMAS

5.2.1. Gamtos ir kultūros išteklių naudojimo sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo formavimo sprendiniai padės pasiekti ekologinę pusiausvyrą ir užtikrinti darnią teritorijos raidą. Sprendinių įgyvendinimo ilgalaikis poveikis sudarys prielaidas gamtinių išteklių racionaliam naudojimui	-
Kultūros vertybių apsaugos bei gamtinio kraštovaizdžio teritorijų, kaip vieningo kultūrinio kraštovaizdžio komplekso, išlaikymo ir stiprinimo sprendiniai užtikrins darnią teritorijos raidą	-
Integruoti į kompleksinę saugomų teritorijų sistemą biologinės įvairovės išsaugojimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį teritorijos ekologiniam stabilumui bei gyvybingumui, kaip vienam iš darnaus vystymosi garantų	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Gamtinio karkaso ir ekologinio tinklo stiprinimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį racionaliam ir tausojančiam žemės ūkiui plėtoti, gamybinių objektų ir gavybos technologijų modernizavimui, investicijų, susijusių su geriausiai prieinamo gamybos būdo įrenginių diegimu, planavimą	Gamtinio karkaso ir ekologinio tinklo formavimą numatantys sprendiniai gali turėti trumpalaikį poveikį dėl žemės naudojimo apribojimų
Kultūros paveldo objektų apsaugos ir pritaikymo pažintiniam turizmui ir rekreacijai sprendiniai turės ilgalaikį poveikį šių teritorijų ekonominės aplinkos suaktyvinimui	-

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo stiprinimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį gyvenamosios ir rekreacinės aplinkos sveikatingumui, estetiniam patrauklumui didinti	-
Kultūros paveldo objektų apsaugos ir	

pritaikymo pažintiniam turizmui ir rekreacijai sprendiniai turės ilgalaikį poveikį lankytojų, vietos bendruomenių kultūrinio identiteto stiprinimui, krašto tradicijų išlaikymui, etnokultūros vertybių sklaidai.	-
---	---

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Bendrojo plano sprendiniai, numatantys gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo stiprinimo priemones turės ilgalaikį poveikį visų susijusių gamtinio kraštovaizdžio komponentų lygiaverčiam formavimui siekiant integruoto kraštovaizdžio stabilumo	-
Gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo stiprinimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį biologinės įvairovės išsaugojimui, gamtinių buveinių būklės gerinimui, ekosistemų pokyčių stebėsenai organizuoti	-
Kultūros paveldo objektų apsaugos, tvarkybos ir pritaikymo rekreacijai sprendiniai turės ilgalaikį poveikį gamtinei aplinkai kaip kultūrinio turizmo ir rekreacijos ištekliai bei krašto kultūrinio kraštovaizdžio savitumo dėmenys.	-

5.2.2. Gyvenviečių sistemos plėtros sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Gyvenamųjų vietovių tinklo formavimo, urbanistinės struktūros centrų hierarchinės sistemos sprendiniai turės ilgalaikį poveikį palaikant optimalų balansą tarp urbanizuotų teritorijų, visuomenės poreikių ir gamtinės aplinkos	-
Urbanistinės integracijos ašių ir jų poveikio arealų išskyrimas turės ilgalaikį poveikį tolygiai vystant Kalvarijos plėtros židinių bei periferines teritorijas. Teritorinės plėtros sprendinių įtvirtinimas sudarys prielaidas ilgalaikiai gyvenviečių raidai	-
Švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų įstaigų miestuose ir vietiniuose centruose tinklo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį planuojamų urbanistinės plėtros centrų raidai	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Urbanistinės sistemos formavimas ir gyvenamųjų vietovių tinklo įtvirtinimas turės ilgalaikį poveikį sudarant palankias sąlygas išskirtų plėtros centrų ir pcentrių ekonominiam investicijų potencialui stiprinti	-
Gyvenamųjų vietovių teritorinės plėtros sprendiniai turės ilgalaikį poveikį decentralizuotam darbo vietų kūrimui vietiniuose centruose ir kaimiškųjų vietovių ekonominiam gyvybingumui	-
Subalansuotas verslo paslaugų teritorinis tinklas sudarys sąlygas plėtoti žemės ūkio ir smulkaus verslo paslaugų teikimo vietų prieinamumą, todėl turės ilgalaikį poveikį periferinių vietovių ekonominės veiklos skatinimui	-

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Plėtros centrų vystymas turės ilgalaikį poveikį skatinant vietos bendruomenių socialinį ir pilietinį aktyvumą	-
Gyvenamųjų vietovių teritorinės plėtros sprendiniai turės ilgalaikį poveikį gyventojų užimtumui palaikyti, būsto problemoms ir gyvenimo sąlygoms gerinti	-
Gyvenamųjų vietovių potencialo stiprinimas turės ilgalaikį poveikį gyventojų sėslumui ir prisidės prie emigracijos procesų stabilizavimo	-
Socialinės ir susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turės ilgalaikį poveikį socialinei aplinkai gerinant paslaugų gyventojams įvairovę ir pasiekiamumą	-

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Gyvenviečių sistemos formavimas ir naujų plėtros centrų vystymas turės ilgalaikį poveikį išsaugant gamtinę aplinką nuo nereguliuojamos urbanizacijos bei išlaikant vertingų kultūrinio kraštovaizdžio teritorijų savitumą	-
Urbanistinės integracijos ašių ir jų poveikio arealų išskyrimas turės ilgalaikį poveikį formuojant kultūrinį kraštovaizdį,	-

sudarys galimybes gamtos ir kultūros vertybių pažinimo sklaidai, jų pritaikymui naudojimui	
Gyvenamųjų vietovių teritorinės plėtros reguliavimas turės ilgalaikį poveikį optimizuojant urbanizuotos ir gamtinės aplinkos santykį, saugant ir didinant kraštovaizdžio estetinę vertę	-

5.2.3. Ūkio plėtros sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Ūkio plėtros prioritetų išskyrimas leis optimizuoti teritorijų, naudotinių žemės ūkio veiklai, miškų ūkio veiklai ir kitai paskirčiai išdėstymą, derinant urbanistinės plėtros poreikius, vertingų žemės ūkio naudmenų ir miškų išsaugojimo bei gamtinio karkaso formavimo reikalavimus	-
Agrarinio ir gamybos sektorių sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį savivaldybės raidos perspektyvai	-
Rekreacijos sprendiniai padės savivaldybės rekreacijos ir turizmo plėtojimo politiką integruoti į bendrą regiono vystymo programą	-
Rekreacijos sprendinių realizavimas turės ilgalaikį poveikį optimizuojant turizmo sektoriaus infrastruktūros išdėstymą bei integruoti kultūros paveldo klausimus	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Žemdirbystės ir miškininkystės intensyvinimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį konkurencingos produkcijos gamybai bei investicijų į šį sektorių augimui	-
Tausojančio žemės ir miškų ūkio sprendiniai gali turėti trumpalaikį poveikį (ES programų paramos laikotarpiu) dalies gamintojų ekonominiam stiprėjimui	-
Rekreacinės veiklos sprendiniai įgalins ekonomiškai aktyvinti gamybai ar agrarinei veiklai mažiau tinkamas teritorijas, sustiprins rekreacijos ir turizmo sektoriaus padėtį, naujų turizmo centrų bei poilsio vietovių formavimą ir įsisavinimą	-

Žemės ūkio, transporto, vidutinio ir smulkaus verslo įmonių mokesčiai turės vidutinės trukmės ir ilgalaikį poveikį savivaldybės ir šalies biudžeto įplaukoms	
--	--

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Ūkio plėtros sprendiniai turės tiesioginį ilgalaikį poveikį miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių plėtrai	-
Ūkio plėtros sprendiniai įgalins realiau įvertinti savivaldybės socialinės aplinkos raidos potencialą, suteiks ilgalaikę perspektyvą regiono gyventojų užimtumo būklei prognozuoti	-
Rekreacinių teritorijų įsavinimas suformuos ekonomiškai sąlygotą veikos perspektyvą nakvynės vietų, užiegių, kaimo turizmo sodybų kūrimui ir naujų darbo vietų sukūrimą vietos gyventojams	-
Ūkio plėtros sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį ir padės socialinės aplinkos plėtotei – gerins gyventojų užimtumą, intensyvins kultūrinę raidą, skatins naujų laisvalaikio formų paieškas	-

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Žemės ūkio palaikymą numatantys sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį kaimo gyvenamosios aplinkos tęstinumui ir su tuo susijusio etnokultūrinio kraštovaizdžio išlikimui	-
Įgyvendinus žemės ūkio veiklos optimizavimo sprendinius bus išsaugotas krašto dirvožemių gamtinis potencialas. Savivaldybės teritorijos miškingumas padidės. Bus planingai formuojamas kultūrinis kraštovaizdis, lokalizuoti plotai, skirti natūralių ekosistemų apsaugai	-
Sprendinių įgyvendinimas tam tikru mastu skatins rekreacinės gamtinės aplinkos pilnavertiškumo didinimą, gamtos ir kraštovaizdžio vertybių eksponavimą ir pritaikymą lankymui	-
Sprendinių realizavimas skatins rekreacinės gamtinės aplinkos racionalų panaudojimą, reikalingų apsaugos priemonių taikymą, kraštovaizdžio estetinės kokybės palaikymą ir turės šiai aplinkai ilgalaikį poveikį	-

5.2.4. Žemės naudojimo sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Sprendiniai, numatantys gyvenamųjų, agrarinių ir miškų ūkio teritorijų plėtrą, turės ilgalaikį poveikį savivaldybės teritorijos detaliųjų ir specialiųjų planų rengimui ir užtikrins visų ūkio sektorių poreikio naudoti žemę optimalų suderinimą	-
Sprendiniai padės racionaliau naudoti žemę, atsižvelgiant į dirvožemių savybes, kitas gamtines sąlygas bei gyvenamųjų vietovių plėtros perspektyvas	-
Žemės naudojimo sprendiniai sudarys sąlygas derinti valstybės paramos priemonės žemės ūkio ir kaimo plėtrai su planingu teritorijų tvarkymu	-
Užtikrins rekomenduojamas proporcijas tarp žemės ūkio ir miškų ūkio paskirties teritorijų, ekstensyvaus naudojimo ir intensyvaus naudojimo žemės plotų	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Ekologiškai jautriose, saugomose teritorijose bus remiamas ir plėtojamas ekologinis ir tausojamasis ūkininkavimas	-
Sudarytos sąlygos susiformuoti prekiniam, konkurencingiems ūkiams ir intensyvinti žemės ūkio gamybą	-
Teritorijų išskyrimo bei rezervavimo infrastruktūrai ir rekreacijai sprendiniai turės ilgalaikį poveikį	-

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Ūkinės veiklos įvairinimas ir kaimo gyventojų užimtumo didinimas	-
Statybų plėtrai arti perspektyvinių gyvenamųjų vietovių ir rekreacinėse teritorijose	-

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Žemės naudojimo sprendiniai, diferencijuojant teritorijų prioritetus pagal žemės naudojimo intensyvumą ir aplinkos	-

apsaugos poreikius, turės ilgalaikį poveikį gamtinės aplinkos kokybės išlaikymui	
Įgyvendinus sprendinius bus tinkamai naudojamos vertingos žemės ūkio naudmenos ir sausavimo sistemos	-
Gamtinio karkaso ir kitose ekologiškai jautriose teritorijose bus diegiamos tausojančiojo ir ekologinio ūkininkavimo žemdirbystės sistemos, todėl numatomas ilgalaikis šių teritorijų kompensacinis poveikis intensyvaus ūkininkavimo teritorijoms	-
Diferencijuojant žemės naudojimo sąlygas ir ūkinę veiklą kaimo vietovėje, bus užtikrintas kraštovaizdžio ekologinis stabilumas bus išsaugotas natūralusis kraštovaizdis ir biologinė įvairovė	-
Savivaldybės miškingumas padidės iki 31,5%	-

5.2.5. Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Susisiekimo sistemos, automobilių kelių priežiūros sprendiniai padės funkciškai integruoti savivaldybę į bendrą subalansuotą regiono susisiekimo infrastruktūros vystymą, formuos ilgalaikį poveikį teritorijos vystymo darnai.	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Susisiekimo sprendiniai skatins regiono turizmo plėtrą, padės sukurti naujas darbo vietas, sudarys palankias sąlygas pervežimų verslui. Bus pasiektas ilgalaikis teigiamas poveikis ekonominei aplinkai.	-
Tobulinant viešojo susisiekimo infrastruktūrą mažės įmonių ekonominiai nuostoliai, pervežimų savikaina. Numatomas ilgalaikis poveikis ekonominei aplinkai.	-

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Susisiekimo sprendiniai skatins ilgalaikę kaimo gyvenviečių socialinę plėtrą – gerins gyventojų užimtumą, transportinį judrumą,	-

galimybes pasirinkti darbą, darbo vietų pasiekiamumą bei socialiai remtinių žmonių galimybes keliauti	
Kelių tinklo būklės gerinimo sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį mažinant aplinkos taršą ir triukšmą gyvenamoje aplinkoje, didinant eismo saugumą keliuose	-
Numatomas valstybinės ir vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo modernizavimas pagerins sąlygas gyventojų susisiekimui su savivaldybės bei kitais aptarnavimo centrais	-

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Susisiekimo infrastruktūros sprendinių įgyvendinimas turės neutralų poveikį kraštovaizdžiui	Kelių priežiūros ir statybos laikotarpiu numatomas lokalus trumpalaikis poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui
Kelių tinklo būklės gerinimo sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį mažinant aplinkos oro taršą	-
Dviračių takų plėtra savivaldybėje sumažins transporto priemonių naudojimą, mažiau bus teršiama gamtinė aplinka bei mažės invazija į kraštovaizdį	-

5.2.6. Inžinerinės infrastruktūros sistemų plėtros sprendiniai

a) Poveikis teritorijos vystymo darnai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Vandentvarkos sprendiniai padės pagerinti ES direktyvose nustatytus iki 2015 m. geros vandens telkinių ekologinę būklės rodiklius ir turės ilgalaikį poveikį. Jų įgyvendinimas sudarys prielaidas paviršinių ir požeminių vandens išteklių kokybės išsaugojimui ir racionaliam naudojimui	-
Šilumos tiekimo sprendiniai didinant atsinaujinančių energijos šaltinių dalį kuro balanse turės teigiamą ilgalaikį poveikį gyvenamųjų teritorijų vystymui. Pramoninės gyvulininkystės ir žemės ūkio produkcijos perdirbimo atliekų panaudojimas energijos gamybai gali turėti ilgalaikį poveikį aplinkos kokybei palaikyti	-
Atliekų tvarkymo sistemos sprendinių	-

įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį mažinant antropogeninę apkrovą gamtinei ir gyvenamajai aplinkai	
Inžinerinės infrastruktūros sprendiniai sudarys sąlygas plėtoti ir tobulinti susiklosčiusią Kalvarijos savivaldybės erdvinę struktūrą, formuoti ir vystyti urbanistinės sistemos efektyvų aprūpinimą infrastruktūra, iš anksto rezervuoti teritorijas infrastruktūrai plėtoti	-
Vandentvarkos ir vandenvėlos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, šilumos ūkio, dujų tiekimo bei telekomunikacijų ir ryšių dalių sprendinių įgyvendinimas Kalvarijos savivaldybėje sudarys sąlygas darniam ir efektyviam planuojamam teritorijų vystymui	-

b) Poveikis ekonominei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Vandentvarkos sprendiniai modernizuojant esamas sistemas ir statant naujus, vietinės įmonės įgalins didinti savo pajėgumus gamybos ir paslaugų srityse, todėl turės ilgalaikį poveikį	-
Atliekų tvarkymo sprendiniai turės trumpalaikį poveikį ekonominei aplinkai dėl papildomų atsilaisvinusių žemės naudmenų	Sprendiniai gali turėti trumpalaikį poveikį dėl nenumatytų organizacinių bei finansinių sunkumų, uždarant ir rekultivuojant esamus sąvartynus.
Šilumos tiekimo sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį ekonominei aplinkai dėl pritraukiamų investicijų, įmonių konkurencingumo augimo, naujų technologijų diegimo ir gamybinių pajėgumų augimo naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius	-
Sprendiniai energetikos srityje turės teigiamą poveikį ir energijos išteklių vartojimo efektyvumui, didėjantis energijos išteklių vartojimo ir tiekimo efektyvumas lems mažesnę pirminių išteklių poreikį ir išlaidas išteklių vartojimo ir tiekimo efektyvumas lems mažesnę pirminių išteklių poreikį ir išlaidas išteklių pirkimui	-
Didėjantis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas elektros ir šilumos gamybai lems mažesnę neatsinaujinančių energijos išteklių naudojimą	-
Sprendiniai telekomunikacijų ir ryšių srityje sudarys palankias sąlygas žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimuisi,	-

užtikrins, kad vartotojams telekomunikacijų ir ryšių paslaugos būtų teikiamos už konkurencingas kainas	
--	--

c) Poveikis socialinei aplinkai

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Centralizuoto vandens gerinimo įrenginių statybos sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį žmonių sveikatai. Nuotekų tvarkymo plėtros sprendiniai miesteliuose ir vietiniuose centruose turės ilgalaikį poveikį gyvenimo kokybei kelti	Sprendiniai gali turėti trumpalaikį poveikį gyventojams kaimo vietovėse dėl tarifų didėjimo ar mokesčių įvedimo už naujai teikiamas komunalines paslaugas
Šilumos tiekimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį socialinei aplinkai dėl gyvenviečių ekonominio poveikio, naujų darbo vietų sukūrimo bei aukštesnės kvalifikacijos specialistų poreikio	Šilumos tiekimo sprendiniai gali turėti trumpalaikį poveikį socialinei aplinkai dėl didėjančių kuro kainų ir energijos paslaugų tarifų
Atliekų tvarkymo sistemos sprendinių įgyvendinimas turės ilgalaikį poveikį visuomenės nuostatų formavimui į atliekų problemos sprendimą	Atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimo sprendiniai turėti trumpalaikį poveikį gyventojams dėl mokesčių įvedimo už naujai teikiamas komunalines paslaugas

d) Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui

Galimas teigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis	Galimas neigiamas (trumpalaikis/ilgalaikis) poveikis
Vandentvarkos sprendiniai turės teigiamą ilgalaikį poveikį mažinant Šešupės upės baseino paviršinių vandenų taršą komunalinėmis nuotekomis, planuojamų plėtros pcentrių ir vietinių centrų gyvenvietėse	Vandentvarkos sprendinių įgyvendinimas tiesiant komunikacijas gali turėti trumpalaikį lokalų poveikį kraštovaizdžiui
Šilumos tiekimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį miesto bei CŠT turinčių gyvenviečių aplinkos oro kokybei dėl bendro teršalų emisijų mažėjimo ir atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo	Šilumos decentralizavimo sprendiniai Kalvarijos mieste gali turėti trumpalaikį poveikį oro kokybei dėl azoto junginių koncentracijų ribinių verčių viršijimo
Atliekų tvarkymo sistemos įgyvendinimo sprendiniai turės ilgalaikį poveikį gruntinių vandenų kokybės gerėjimui ir dirvožemio bioprodukcinių savybių atsikūrimui buvusių sąvartynų teritorijose	-
Elektros tiekimo sistemos objektų modernizavimo sprendinių poveikis rajono gamtinei aplinkai daugiau teigiamas ar neutralus	-
Dirvožemio ištekliams bendrojo plano sprendiniai turės teigiamą poveikį, kadangi mažės dirvožemio tarša dėl modernių ir tinkamai eksploatuojamų vandens tiekimo,	-

nuotekų ir atliekų tvarkymo įrenginių	
Moderni vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo infrastruktūros įranga užtikrins minimalią avarijų tikimybę. Mažėjanti savivaldybės oro tarša taip pat lems mažesnę paviršinių vandenų taršą ir eutrofikacijos, rūgščių lietu poveikį jiems. Sprendiniai orientuoti į tausų vandens išteklių vartojimą.	-